

Barraca 1 de Les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Llobatones
Alçada: 355

Coordenades:

Latitud: 41.64479
Longitud: 1.90236
UTM Est (X): 408592
UTM Nord (Y): 4610921

Classificació

Número de fitxa 08179 - 142
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Per evitar filtracions s'ha tornat a posar la pedra de tancament del caramull (que estava desplaçada) al seu indret corresponent.
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A00900009000000
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 04/05/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada per sobre el marge, a mà dreta del camí de Les Llobatonès, abans d'arribar al torrent que porta el mateix nom. Es tracta d'una construcció del tipus àeria adossada (al marge per la seva part posterior), de planta quadrangular que mesura 2 metres de costat (mides preses a l'interior). La pedra emprada és calcària, com tota aquesta zona del municipi, fàcil de treballar i normalment ben carejada. L'amplada de façana exterior és de 2,45 m. La porta, lleugerament desplaçada cap a la dreta de la façana principal està orientada al sud-oest; la seva alçada és d'1,30 m mentre que l'amplada fa 0,65 m. Els muntants estan una mica inclinats amb dues llindes planes. El gruix de murs és de 0,55 m. La coberta és de volta per aproximació de filades, perfectament realitzada, amb caramull quadrangular. L'alçada màxima interior és de 2,50 m. A l'exterior conserva una part de la terra de recobriment tot i que a l'estar completament adossada al marge, la brolla de romaní està començant a envair la coberta. Ha perdut una bona part de les lloses del voladís, que arran de porta mesura 2,10 m d'alçada.

A l'interior, en els murs orientats al nord-oest i al sud-est hi ha dos cocons situats arran de terra, un enfront de l'altre. El de la dreta mesura 0,40 m d'amplada per 0,33 m d'alçada per 0,60 m de fons, mentre que l'esquerre fa 0,33 m de costat per 0,75 m de fons. En aquestes mateixes parets, hi ha dues espitlleres ben centrades.

A l'interior, per sobre de la llinda hi ha una inscripció molt moderna realitzada probablement amb una altra pedra amb el nom de tres visitants "Andreu, Carles, Lluís".

La barraca està en terres de la masia de Les Llobatonès, que juntament amb cal Cotis era una masoveria del mas de Les Ferreres.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 3333.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

